ECLI:LV:AT:2021:1207.11904001118.5.L
Lieta Nr. 11904001118, SKK-67/2021
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2021.gada 7.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: senatori Inese Laura Zemīte, Anita Poļakova, Aivars Umiņskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurora Viktora Ratnika kasācijas protestu un apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 12.augusta spriedumu
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 6 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu galīgais sods /pers. A/ noteikts brīvības atņemšana uz 4 gadiem un probācijas uzraudzība uz 1 gadu..
Saskaņā ar Krimināllikuma 52.pantu /pers. A/ noteiktā soda laikā ieskaitīts apcietinājumā pavadītais laiks no 2017.gada 27.jūnija līdz 29.jūnijam.
Nekustamais īpašums /Nosaukums/ /adrese/, kadastra numurs /numurs/, atzīts par noziedzīgi iegūtu mantu un atdots likumīgajam īpašniekam /pers. B/ (*/pers. B/*), dzēšot apgrūtinājumus, aizliegumus un ķīlas tiesības.

[2] Ar Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 12.augusta spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas par to, ka viņš ar viltu ieguva tiesības uz svešu mantu (krāpšana) lielā apmērā.
Turklāt ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas par viltotu dokumentu un zīmoga izmantošanu mantkārīgā nolūkā, ja šīs darbības radījušas būtisku kaitējumu pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personas interesēm.

[3] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāvja Daiņa Lūša apelācijas sūdzību, Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 12.augusta spriedums atcelts daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas un 275.panta otrās daļas, kā arī daļā par noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu.
Ar apelācijas instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 6 mēnešiem.
/pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 2 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu galīgais sods /pers. A/ noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem.
Pārējā daļā Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 12.augusta spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par apelācijas instances tiesas spriedumu Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurors V. Ratniks iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūgts atcelt Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija spriedumu daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas, par galīgā soda noteikšanu un atceltajā daļā nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.
Kasācijas protestu pamato šādi argumenti.
[4.1] Apelācijas instances tiesa nav vispusīgi, pilnīgi un objektīvi noskaidrojusi apstākļus, kuriem ir būtiska nozīme lietas taisnīgā izspriešanā, kas novedis pie nepareizas apsūdzētā darbību juridiskās kvalifikācijas pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas.
[4.2] Kļūdaini nosakot nozieguma priekšmeta vērtību, apelācijas instances tiesa nepamatoti konstatējusi, ka apsūdzētais nav izdarījis krāpšanu lielā apmērā.
Atbilstoši likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantam atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziegumu, kas izdarīts lielā apmērā, iestājas, ja nozieguma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par piecdesmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu. Priekšmetu vērtība nosakāma atbilstoši tirgus cenām vai tām pielīdzinātām cenām nodarījuma izdarīšanas laikā.
Ievērojot Latvijas Republikā noteikto minimālo algu 2016.gadā, tas ir, laikā, kad tika izdarīts noziedzīgais nodarījums, atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziegumu, kas izdarīts lielā apmērā, iestājās, ja nozieguma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par 18 500 *euro*.
Atbilstoši celtajai apsūdzībai nozieguma priekšmeta kopējā vērtība bija 17 074,46 *euro* (1200 lati).
Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka saskaņā ar likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantā noteikto

likuma redakcijā, kas bija spēkā nozieguma izdarīšanas laikā, nozieguma priekšmeta vērtība bija nosakāma atbilstoši tirgus cenām vai tām pielīdzinātām cenām. Izskatāmajā lietā tā bija 24 109,14 *euro*. Savukārt, ievērojot 2016.gada 26.septembra pirkuma līgumā ietvertās ziņas, nozieguma priekšmeta tirgus cena bijusi 35 000 *euro*.

[4.3] Apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka nekustamā īpašuma vērtība nosakāma tikai pēc tā kadastrālās vērtības, tādējādi nepareizi noteikusi nozieguma priekšmeta vērtību – 16 944 *euro* –, ievērojot tā kadastrālo vērtību.

[5] Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētais /pers. A/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūgts atcelt Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā sakarā ar pieļautajiem Krimināllikuma pārkāpumiem un Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem.

Kasācijas sūdzību pamato šādi argumenti.

[5.1] Apelācijas instances tiesa, atzīstot apsūdzēto /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā un 275.panta otrajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos, pieļāvusi Krimināllikuma 1.panta pirmās daļas, 6., 8. un 9.panta un Kriminālprocesa likuma 19.panta pirmās, otrās un trešās daļas, 124.panta pirmās, otrās un piektās daļas, 128.–130.panta, 511.panta otrās daļas, 512., 520. un 527.panta pārkāpumus. Tiesas secinājumi par apsūdzētā vainīgumu pamatoti ar pieņēmumiem, turklāt apsūdzētā darbībās nav konstatējamas minēto noziedzīgo nodarījumu sastāva pazīmes.

[5.2] Apsūdzētajam nebija nolūka iegūt savā īpašumā svešu mantu. Nekustamā īpašuma /Nosaukums/ īpašnieci viņš nav pazinis, tādēļ nav pamata atzīt, ka ļaunprātīgi izmantojis viņas uzticēšanos. /pers. A/ tikai pildījis /pers. C/ un /pers. D/ norādījumus. Tūlīt pēc īpašuma tiesību nostiprināšanas zemesgrāmatā tiesības rīkoties ar nekustamo īpašumu /Nosaukums/ uz pilnvaras pamata nodevis /pers. D/, līdz ar to patiesais labuma guvējs šajā gadījumā ir /pers. D/ vai /pers. C/.

Savu iespēju robežās apsūdzētais ir ziņojis par patieso labuma guvēju un pirmās instances tiesā norādījis uz alibi saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 126.panta ceturto daļu, lūdzot nopratināt /pers. C/. Tomēr šo faktu tiesa atstājusi bez ievērības.

[5.3] Pirmstiesas izmeklēšana un iztiesāšana pirmās instances tiesā nav veikta ar pienācīgu rūpību, un lietas faktiskie apstākļi nav izmeklēti un izvērtēti objektīvi, jo apelācijas instances tiesa no noziedzīgā nodarījuma apraksta ir izslēgusi vairākus nodarījuma faktiskos apstākļus, kas nepamatoti tika ietverti apsūdzībā.

/pers. A/ nav zinājis vai apzinājies, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums/ pirkuma pārdevuma līgumi bijuši viltoti. Parakstot jau sagatavotos līgumus, kurus viņam iedeva brāļi /pers. C/ un /pers. D/, nevarēja iedomāties, ka šie līgumi ir viltoti. Viltotus dokumentus nav izmantojis mantkārīgā nolūkā.

Minētie apstākļi lietā nav pierādīti, līdz ar to ir pamatotas šaubas par apsūdzētā /pers. A/ vainīgumu viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos, un tiesa, nepamatoti atzīstot viņu par vainīgu šajos noziedzīgajos nodarījumos, ir pārkāpusi vienu no kriminālprocesa pamatprincipiem – nevainīguma prezumpciju.

[5.4] Tiesa noteikusi nesamērīgi bargu sodu, jo nav vērtējusi /pers. A/ personību raksturojošās ziņas, spriedumā tikai norādot, ka /pers. A/ agrāk nav sodīts un ir pensionārs. Tiesa nav apsvērusi iespēju apsūdzēto /pers. A/ notiesāt nosacīti, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, lai arī viņš ir nožēlojis izdarīto un negrasās veikt pretlikumīgas darbības. Kasācijas sūdzībā uzvērts, ka /pers. A/ nevar izciest brīvības atņemšanas sodu sliktās veselības un nepieciešamās ārstēšanās dēļ.

/pers. A/ noteiktais sods – brīvības atņemšana uz 2 gadiem – ir nesamērīgi bargs arī tāpēc, ka viņu atzina par vainīgu un sodīja par divu mazāk smagu noziegumu izdarīšanu, savukārt maksimālais sods, kāds ir paredzēts par attiecīgajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, ir brīvības atņemšana uz 3 gadiem. Turklāt cietušajam netika nodarīts paliekošs kaitējums, jo viņš ir atguvis savu nekustamo īpašumu.

Motīvu daļa

[6] Senāts atzīst, ka Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija spriedums atstājams negrozīts, bet Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurora V. Ratnika kasācijas protests un apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzība noraidāma.

[7] Apelācijas instances tiesa, atceļot pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas un Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, konstatēja tādus noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas apstākļus, kas atšķirās no pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem apstākļiem, un, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta piekto daļu, spriedumā sniedza jaunu par pieradītu atzīto noziedzīgo nodarījumu aprakstu.

[7.1] Apelācijas instances tiesa, atzīstot /pers. A/ par vainīgu pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas, noziedzīgā nodarījuma aprakstā norādīja, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums/, kuru /pers. A/ izkrāpa, kopējā kadastrālā vērtība 2016.gadā 27.jūnijā bija 16 944 *euro*, nevis 16 944 lati jeb 24 109 *euro,* kā to kļūdaini atzinusi pirmās instances tiesa.

Apelācijas instances tiesa savu atzinumu pamatojusi ar to, ka 2016.gadā Latvijas Republikas nacionālā valūta bija *euro,* un nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība 2016.gadā 27.jūnijā arī bija norādīta *euro,* nevis latos. Nekustamā īpašuma /Nosaukums/ kadastrālo vērtību 16 944 *euro* 2016.gadā apstiprina arī ziņas par faktiem maksājuma orderī, no kura redzams, ka 2016.gadā 27.jūnijā /pers. A/ par īpašuma reģistrēšanu Zemesgrāmatā samaksājis valsts nodevu 508,32 *euro*.

Saskaņā ar likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantu atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziegumu, kas izdarīts lielā apmērā, iestājas, ja nozieguma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par piecdesmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu. 2016.gadā minimālā mēnešalga Latvijā bija 370 *euro* un nozieguma priekšmeta vērtībai bija jābūt lielākai par 18 500 *euro*, lai atzītu, ka noziegums izdarīts lielā apmērā.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka izkrāptā nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība ir mazāka par 18 500 euro, tas ir, mazāka par apmēru, sākot no kura atzīstams, ka noziegums izdarīts lielā apmērā, un apsūdzētā /pers. A/ darbības kvalificēja pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas.

Sniedzot jauno par pieradītu atzīto noziedzīgā nodarījuma aprakstu, apelācijas instances tiesa no tā izslēdza arī /pers. A/ tālākās darbības ar viltus ceļā iegūto nekustamo īpašumu, proti, ka apsūdzētais 2017.gada 27.jūlijā nekustamo īpašumu realizēja trešajai personai, iegūstot sev materiālu labumu – 17 000 *euro*. Apelācijas instances tiesa norādīja, ka krāpšana pabeigta brīdī, kad īpašuma tiesības uz /pers. E/ nekustamo īpašumu /pers. A/ nostiprināja zemesgrāmatā, un atzina, ka /pers. A/ rīcība ar izkrāpto īpašumu, atsavinot to, neietekmē izdarītā noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju.

[7.2] Apelācijas instances tiesa, sniedzot jaunu noziedzīgā nodarījuma aprakstu, samazināja apsūdzības apjomu pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas un atzina par pierādītu to, ka apsūdzētais /pers. A/ izkrāpa nekustamo īpašumu /Nosaukums/ un sava nodoma realizācijai izmantoja viltotus dokumentus – 2002.gada 3.decembra un 2002.gada 4.decembra pirkuma pārdevuma līgumus. Šajos līgumos ietvertais saturs par to, ka /pers. E/ pārdod /pers. A/ ½ daļu no īpašuma /Nosaukums/, neatbilda īstenībai, jo šādi darījumi nebija notikuši, un zvērinātas notāres Zinaīdas Ozoliņas paraksts uz līgumiem bija viltots.

No /pers. A/ celtās apsūdzības pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas apelācijas instances tiesa izslēdza norādi, ka pirkuma pārdevuma līgumos apsūdzētais izmantojis viltotu zīmogu un šajos līgumos bijis viltots pārdevējas /pers. E/ paraksts.

Apelācijas instances tiesa atzina, ka no /pers. A/ celtās apsūdzības apraksta izriet, ka viltotos pirkuma pārdevuma līgumus, ar /pers. E/ parakstu uz tiem un apzīmogotus ar Zemgales apgabaltiesas zvērinātas notāres Z. Ozoliņas zīmogu, /pers. A/ ieguvis no kriminālprocesā nenoskaidrotas personas. Šādus apsūdzībā norādītos faktus apstiprina lietā pārbaudītie pierādījumi, savukārt pierādījumu par to, ka pārdevējas /pers. E/ paraksts būtu viltots, lietā nav.

[8] Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus. Apelācijas instances tiesa ir atbildējusi uz visiem apelācijas sūdzības juridiski nozīmīgiem argumentiem un pamatojusi savus secinājumus un atzinumus ar lietā iegūtajiem, pārbaudītajiem un pareizi novērtētajiem pierādījumiem, norādot savus motīvus un likumus, uz kuriem tā pamatojusies. Senātam nav pamata apšaubīt apelācijas instances tiesas atzinumus. Tādi argumenti, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai vai grozīšanai, nav norādīti arī prokurora kasācijas protestā un apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzībā.

[9] Senāts atzīst par nepamatotu prokurora kasācijas protesta argumentu, ka apelācijas instances tiesa no apsūdzības kļūdaini izslēdza norādi, ka /pers. A/ izdarīja krāpšanu lielā apmērā, kā arī to, ka, nosakot nozieguma priekšmeta vērtību, tiesai bija jāņem vērā nekustamā īpašuma tirgus vērtība noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī.

[9.1] Apelācijas instances tiesa, atsaucoties uz konkrētiem lietā esošajiem pierādījumiem, ir novērsusi jebkādas saprātīgās šaubas par to, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums/ kadastrālā vērtība 2016.gadā bija 16 944 *euro*, un pamatoti atzina, ka izkrāptā nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība bija mazāka par apmēru, sākot no kura bija atzīstams, ka noziegums izdarīts lielā apmērā. Tādējādi apelācijas instances tiesa pamatoti nolēma kvalificēt /pers. A/ noziedzīgu nodarījumu nevis pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas, bet pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas.

[9.2] No lietas materiāliem redzams, ka /pers. A/ uzrādīta apsūdzība par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu laika posmā no 2016.gada jūnija sākuma līdz 2016.gada 30.jūnijam. Turklāt apsūdzībā bija norādīta tieši nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība, nevis tirgus vērtība. Apsūdzību prokurors nav grozījis ne pirmās, ne apelācijas instances tiesā. Senāts atzīst, ka prokurors kasācijas protestā bez juridiska pamatojuma lūdzis vērtēt citus faktiskos apstākļus, kas apsūdzētajam nav bijuši inkriminēti.

[10] Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ viedoklis par apelācijas instances tiesas pieļautiem Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem nav pamatots.

[10.1] Lai arī Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija spriedumā norādīts, ka apsūdzētā /pers. A/ vaina viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos ir pierādīta ar liecinieku /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. D/ liecībām un lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, kuru detalizēts izklāsts sniegts pirmās instances tiesas spriedumā, no sprieduma satura ir redzams, ka apelācijas instances tiesa ir pārbaudījusi un vērtējusi pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus, arī saistībā ar apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāvja D. Lūša apelācijas sūdzības motīviem.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi apsūdzētā /pers. A/ liecības kopsakarā ar citiem pierādījumiem un konstatējusi, ka /pers. A/ nekad nav saticis /pers. E/ un naudu viņai saistībā ar līgumiem nav maksājis, pie notāres Z. Ozoliņas nav bijis, lai apliecinātu pirkuma pārdevuma līgumus. Izvērtējot pierādījumus, tiesa atzinusi par pierādītu, ka /pers. A/ zināja, ka līgumos ietvertais saturs, proti, ka viņš nopērk /pers. E/ piederošo nekustamo īpašumu, neatbilst īstenībai. Tiesa secinājusi, ka šādos apstākļos nav juridiskas nozīmes tam, vai apsūdzētais zināja vai nezināja par notāres paraksta viltojumu uz līgumiem. Turklāt tiesības uz mantu /pers. A/ ieguva, iesniedzot viltotos dokumentus nostiprinājuma lūguma apstiprināšanai Viesītes novada bāriņtiesas priekšsēdētajai un apliecinātos viltotos dokumentus iesniedzot zemesgrāmatā. Ar /pers. E/ piederošā nekustamā īpašuma reģistrēšanu uz /pers. A/ vārda zemesgrāmatā pabeigta nekustamā īpašuma izkrāpšana.

Apelācijas instance tiesa atzinusi, ka /pers. A/ vainīgums viņam celtajās apsūdzībās ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām.

Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzībā ietvertās norādes uz Kriminālprocesa likuma 19.panta, 124., 127.–130.panta pārkāpumiem, kas pieļauti vērtējot pierādījumus, ir nepamatotas. Kasācijas sūdzības autora viedoklis par pierādījumu vērtēšanā pieļautiem Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem ir argumentēts ar pierādījumu atšķirīgu vērtējumu, kas pats par sevi nav pamats tiesas nolēmuma atcelšanai. Savukārt kasācijas instances tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

[10.2] Apsūdzētais /pers. A/ kasācijas sūdzībā norādīja, ka patiesais labuma guvējs konkrētajos apstākļos bija /pers. D/ vai viņa tēvs /pers. C/.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 23.pantu krimināllietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personu celto apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un nosakot valsts institūcijām un personām obligāti izpildāmu krimināltiesisko attiecību noregulējumu, kas, ja nepieciešams, realizējams piespiedu kārtā. Tas nozīmē, ka tiesa izskata krimināllietu pret to personu un tādā apsūdzībā, kāda ir saņemta tiesā.

Kriminālprocesa likuma 124.panta otrā daļa noteic, ka kriminālprocesā pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un šajā likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesā lieta tika saņemta un pamatoti izskatīta /pers. A/ apsūdzībā, ievērojot Kriminālprocesa likuma 562.pantā noteikto apjomu un ietvarus, kādos lieta tiek iztiesāta apelācijas instances tiesā. Izskatāmajā lietā apsūdzība pret citām personām netika celta un lieta citu personu apsūdzībā netika izskatīta.

[10.3] Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzības arguments, ka pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā lūgumu par liecinieka /pers. C/ aicināšanu uz nopratināšanu, ir nepamatots.

No lietas materiāliem ir redzams, ka pirmās instances tiesas sēdē 2018.gada 4.jūnijā aizstāvis D. Lūsis pieteica lūgumu aicināt nopratināšanai tiesas sēdē liecinieku /pers. C/, norādot, ka viņš var liecināt par lietas apstākļiem. Tiesa nolēma uzaicināt nopratināšanai liecinieku /pers. C/ uz nākamo tiesas sēdi (*1. sējuma 194.–195. lapa*).

Uz tiesas sēdi 2018.gada 18.oktobrī liecinieks /pers. C/ neieradās. Apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis D. Lūsis paskaidroja, ka /pers. C/ atrodas ārzemēs, un pieteica atkārtotu lūgumu aicināt šo liecinieku nopratināšanai tiesas sēdē. Tiesa nolēma atlikt lietas iztiesāšanu uz 2019.gada 6.jūniju plkst.10.00 un uz šo tiesas sēdi aicināt nopratināšanai liecinieku /pers. C/ (*1. sējuma 231.–234. lapa*).

Uz tiesas sēdēm 2019.gada 6.jūnijā (*2. sējuma 20.–21. lapa*) un 24.jūlijā (*2. sējuma 33.–35. lapa*) liecinieks /pers. C/ neieradās.

Arī uz tiesas sēdi 2019.gada 12.augustā liecinieks /pers. C/ neieradās un apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis neuzturēja lūgumu par liecinieka aicināšanu uz tiesas sēdi, norādot, ka viņa rīcībā nav ziņu par /pers. C/ adresi (*2. sējuma 41. lapa*).

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka tiesa ņēmusi vērā aizstāvības lūgumu par liecinieka /pers. C/ aicināšanu nopratināšanai tiesas sēdē, taču tiesas izmeklēšanas laikā aizstāvis lūgumu nav uzturējis tāda iemesla dēļ, kas izslēdz liecinieka ierašanos tiesā.

[11] Pretēji apsūdzētā kasācijas sūdzības argumentam par /pers. A/ personības neizvērtēšanu, lemjot par nosakāmo sodu, apelācijas instances

tiesa atbilstoši Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā noteiktajam ir izvērtējusi noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, kā arī /pers. A/ personību, ka viņš agrāk nav sodīts un ir pensionārs. Izdarītos atzinumus apelācijas instances tiesa ir pamatojusi ar lietā iegūtajām ziņām par šiem apstākļiem, kā arī atzinusi, ka lietā nav konstatēti apsūdzētā atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, un ņēmusi vērā Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi. Savukārt tas, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi kādas citas konkrētas apsūdzētā /pers. A/ personību raksturojošās ziņas, kasācijas sūdzībā nav norādīts.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzības arguments par nepieciešamību apelācijas instances tiesai notiesāt viņu nosacīti, nav pamatots.

Apsūdzētais /pers. A/ kasācijas sūdzībā norādījis, ka brīvības atņemšanas sods ir pārāk bargs soda veids, ievērojot viņa veselības stāvokli, taču vienlaikus nav pamatojis, kāpēc viņa veselības stāvoklis varētu ietekmēt tiesas noteikto sodu un Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija sprieduma tiesiskumu.

Kasācijas instances tiesa jau ir paudusi atziņu, ka nosacītas notiesāšanas nepiemērošana tiesai nav jāmotivē (*Augstākās tiesas 2017.gada 23.februāra lēmums lietā Nr. SKK?68/2017 (11815006815)*).

Apelācijas instances tiesa spriedumā atzinusi, ka krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums šajā kriminālprocesā ir panākams un Krimināllikuma 35.pantā noteiktais soda mērķis ir sasniedzams, nosakot /pers. A/ par abiem noziedzīgiem nodarījumiem bargāko sodu, kāds ir paredzēts attiecīgo pantu sankcijās, proti, brīvības atņemšanu. Apelācijas instances tiesa norādīja, ka šāds soda veids veicinās jaunu noziedzīgo nodarījumu prevenciju, būs samērīgs ar noziedzīgo nodarījumu rezultātā radītajām kaitīgajām sekām un taisnīgs attiecībā pret cietušo.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka brīvības atņemšanas soda termiņš /pers. A/ par Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu nosakāms panta sankcijas vidējā apmērā. Pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas /pers. A/ tika noteikts mazāks sods, nekā to bija noteikusi pirmās instances tiesa, jo apelācijas instances tiesa pēc attiecīgā panta /pers. A/ samazinājusi apsūdzības apjomu.

Nosakot /pers. A/ galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, apelācijas instances tiesa daļēji saskaitījusi piespriestos sodus, norādot, ka lietā nav konstatēti atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, un vispārējos gadījumos saskaņā ar judikatūrā nostiprināto atziņu ir piemērojama piespriesto sodu daļēja saskaitīšana.

Tādējādi Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas atzinums par apsūdzētajam /pers. A/ nosakāmo sodu un tā apmēru ir izdarīts, izvērtējot Krimināllikuma 35. un 46.pantā norādītos apstākļus, savukārt galīgais sods noteikts, ievērojot Krimināllikuma 50.panta nosacījumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, tiesa

nolēma:

atstāt negrozītu Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 18.jūnija spriedumu, bet Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurora Viktora Ratnika kasācijas protestu un apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

I.L. Zemīte A. Poļakova A. Uminskis